

Załącznik nr 3
do Zarządzenia Nr 124
Wójta Gminy Trąbki Wielkie
z dnia 29 grudnia 2021 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2022**

Trąbki Wielkie, 2021

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I	
Podstawy prawne i założenia programowe	3
1.1. Podstawy prawne Programu	3
Rozdział II	
Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień	5
2.1. Dane demograficzne	5
2.2. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców	6
2.2.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania	6
2.2.2. Palenie papierosów	7
2.2.3. Zażywanie narkotyków i dopalaczy	7
2.2.4. Przemoc w rodzinie	7
2.2.5. Uzależnienia behawioralne	8
2.3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	9
2.3.1. Alkohol	9
2.3.2. Papierosy	9
2.3.3. Narkotyki i dopalacze	10
2.3.4. Przemoc w środowisku szkolnym	10
2.3.5. Uzależnienia behawioralne	10
2.4. Lokalny rynek alkoholowy	12
2.5. Działalność informacyjna, edukacyjna i profilaktyczna w społeczności lokalnej, w tym wśród dzieci i młodzieży	14
2.6. Pomoc psychospołeczna, prawna, terapeutyczna, socjalna i ochrona przed zjawiskiem przemocy w rodzinie	15
2.6.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trąbkach Wielkich	15
2.6.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	16

2.6.3. Działalność Policji	16
2.7. Instytucjonalne zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	17
2.8. Wnioski z diagnozy	18
Rozdział III	
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Trąbki Wielkie na rok 2022	19
3.1. Adresaci Programu	19
3.2. Cele i zadania	20
3.3. Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	27
3.4. Sposób realizacji i finansowanie	27
3.5. Monitoring i ewaluacja	28

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Trąbki Wielkie na rok 2022, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które w roku 2022 realizowane będą w ramach zadań własnych gminy Trąbki Wielkie w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wykorzystano również wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawarte w opracowaniu „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2022 rok” oraz diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną dla gminy Trąbki Wielkie w 2021 roku.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

1.1. Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Zgodnie z art.4¹ ust.1 tejże ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy”.

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok dla gminy Trąbki Wielkie opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021 r. poz. 2268 z późn.zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.);
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 z późn. zm.).

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych w gminie w kontekście uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania w gminie Trąbki Wielkie została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, a także na podstawie badania ankietowego pn. „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych” przeprowadzonego w 2021 roku w gminie Trąbki Wielkie wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

2.1. Dane demograficzne¹

Gmina Trąbki Wielkie liczy 11 242 mieszkańców, z czego 49,5% stanowią kobiety, a 50,5% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 22,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,9 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

62,9% mieszkańców gminy Trąbki Wielkie jest w wieku produkcyjnym, 21,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Mieszkańcy gminy zawarli w 2020 roku 28 małżeństw, co odpowiada 2,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa pomorskiego oraz mniej od wartości dla Polski. 29,1% mieszkańców gminy Trąbki Wielkie jest stanu wolnego, 59,5% żyje w małżeństwie, 4,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 6,7% to wdowy/wdowcy.

Gmina Trąbki Wielkie ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 52. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 4,65 na 1000 mieszkańców gminy. W 2020 roku urodziło się 139 dzieci, w tym 50,4% dziewczynek i 49,6% chłopców.

2.2. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Głównym celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu,

---

¹ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Trabki_Wielkie oraz Bank Danych Lokalnych GUS

postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze, zagadnienia związane z przemocą w rodzinie oraz odnoszące się do uzależnień behawioralnych.

Badania miały charakter anonimowej ankiety i obejmowały mieszkańców z terenu gminy Trąbki Wielkie, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Badaniem objęto łącznie 100 mieszkańców, w tym 47 kobiet i 53 mężczyzn.

2.2.1. Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Z przeprowadzonych badań wynika, że ponad połowa badanych mieszkańców gminy Trąbki Wielkie to abstynenci. Pozostali respondenci piją alkohol kilka razy w miesiącu (17%) lub raz w tygodniu (17%). 48% badanych deklaruje, iż jednorazowo spożywają umiarkowane ilości alkoholu (jednorazowo 3-4 porcje), a 15% - niewielkie ilości (1-2 porcji). W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Trąbki Wielkie odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Mieszkańcy piją dość regularnie, jednorazowo spożywając umiarkowane ilości alkoholu.

Wiedza na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców gminy na wysokim poziomie. Respondenci są świadomi, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu (100%), że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne (100%), a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (100%).

Prawie połowa badanych (43%) uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach, a prawie co piąty badany (18%) ocenia osoby pijące alkohol, jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Jednakże tylko 29% mieszkańców jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.

Większość (82%) mieszkańców gminy Trąbki Wielkie uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, 6% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo, a 12%, że jest ich za mało.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż, tylko 6% ankietowanych mieszkańców gminy Trąbki Wielkie wie gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Badani mieszkańcy, jako instytucje pomocowe w tym zakresie najczęściej wskazywali Ośrodek Pomocy Społecznej, MONAR oraz WOTUW.

2.2.2. Palenie papierosów

Większość (60%) badanych mieszkańców gminy Trąbki Wielkie nie znajduje się obecnie w nałogu nikotynowym. Regularnie tradycyjne papierosy pali 16% respondentów, a e-papierosy - 24% badanych.

2.2.3. Zażywanie narkotyków i dopalaczy

Zażywanie substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki i/lub dopalacze jest zauważalnym problemem. Pomimo, iż dwie trzecie badanych mieszkańców (63%) twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające, to ponad jedna trzecia (37%) deklaruje, że zna co najmniej jedną osobę zażywającą takie substancje. Najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród społeczności lokalnej jest marihuana/haszysz - 32% mieszkańców wskazuje, że zna osoby zażywające tę substancję. Żaden z respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

2.2.4. Przemoc w rodzinie

Jak wynika z przeprowadzonych badań, co piąty badany mieszkaniec gminy twierdzi, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie lub ma podejrzenia, że do niej dochodzi wśród osób, które zna.

Wśród badanych mieszkańców tylko 9% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Respondenci najczęściej wskazywali Ośrodek Pomocy Społecznej. Tym samym zdecydowana większość (91%) respondentów nie wie, gdzie może szukać pomocy ofiara przemocy.

47% badanych mieszkańców gminy uważa, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

Warto zauważyć, że wśród mieszkańców gminy Trąbki Wielkie zauważalna jest relatywnie niska świadomość na temat specyfiki przemocy. Większość mieszkańców jest zdania, że przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać (70%), a także, że przemoc jest tylko wtedy, gdy widoczne są ślady na ciele ofiary (71%) oraz twierdzą, że policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych (78%). Jednakże,

pomimo, iż duża część mieszkańców jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i twierdzi, że zdarza się ona tylko w rodzinach z marginesu społecznego (77%), to jednak zdecydowana większość zgadza się z tym, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna (80%).

Duża część badanych mieszkańców przejawia postawy wychowawcze, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania, w którym obecna jest przemoc wobec dzieci. Respondenci w większości zgadzają się ze stwierdzeniem, że aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać mu klapsa (83%), jednakże są przeciwni twierdzeniu, że dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek (86%). Respondenci nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości (82%), jednakże, tylko co piąty (18%) uważa, że ich stosowanie powinno być zakazane prawem.

2.2.5. Uzależnienia behawioralne

Jednym z bardzo niebezpiecznych uzależnień behawioralnych jest uzależnienie od hazardu. O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców gminy Trąbki Wielkie o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki. 85% respondentów oceniło zjawisko uzależnienia od hazardu jako powszechne w ich lokalnym środowisku.

Kolejnym niebezpiecznym uzależnieniem behawioralnym jest uzależnienie od korzystania z komputerów i Internetu. Mieszkańcy gminy Trąbki Wielkie oceniają, że jest to bardzo powszechny problem w ich lokalnej społeczności (100%).

2.3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i dopalaczy, a także zbadanie skali występowania zjawiska przemocy w środowisku szkolnym i domowym.

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych w gminie Trąbki Wielkie. Łącznie w badaniu wzięło udział 419 uczniów.

2.3.1. Alkohol

Dzieci i młodzież szkolna w gminie Trąbki Wielkie mają za sobą próby spożywania napojów alkoholowych. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Inicjację alkoholową ma za sobą 4% młodszych uczniów oraz 15% starszych uczniów szkoły podstawowej. Wśród okoliczności sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież często wskazują na picie okazjonalne podczas spotkań ze znajomymi oraz towarzystwo rodziny, co wskazywać może na społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młode osoby. Wszyscy młodszy uczniowie deklarują, że próbowali alkoholu tylko raz, natomiast część starszych uczniów przyznaje, że spożywali alkohol kilkukrotnie. Warto zauważyć, iż co dziesiąty (11%) uczeń klas 7-8 deklaruje picie alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu.

44% uczniów klas 4-6 oraz 42% uczniów klas 7-8 nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednocześnie 4% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 wskazuje, że nie miałyby większego problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach, co może oznaczać, że oni lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

2.3.2. Papierosy

Badanie wykazało, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców gminy Trąbki Wielkie palił lub nadal pali papierosy. Do palenia chociaż raz w życiu przyznaje się 4% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas 7-8. Uczniowie przyznają, że pierwszego papierosa zapalili na spotkaniu ze znajomymi lub na wagarach. Zdecydowana większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów. Jednakże 50% uczniów klas 7-8 przyznaje, że od czasu do czasu palą papierosy.

Większość uczniów klas podstawowych w gminie Trąbki Wielkie twierdzi, że osoba niepełnoletnia nie ma możliwości zakupu papierosów, ponieważ zwykle w sklepach pytają o dowód (SP 4-6 - 94%; SP 7-8 - 75%). Jednakże część uczniów, szczególnie starszych, twierdzi, że nie ma z tym większego problemu (SP 4-6 - 6%; SP 7-8 - 25%).

2.3.3. Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań wskazują, uczniowie w gminie Trąbki Wielkie nie przejawiają problemów związanych z przyjmowaniem narkotyków i dopalaczy. Do zażywania

narkotyków i/lub dopalaczy kiedykolwiek w życiu nie przyznał się żaden z badanych uczniów klas 4-6 oraz klas 7-8. Uczniowie w większości nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku (SP 4-6 - 70%; SP 7-8 - 43%), pozostali twierdzą, że jest to raczej lub bardzo trudne. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

2.3.4. Przemoc w środowisku szkolnym

Problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Pomimo iż 82% uczniów klas młodszych oraz 75% uczniów klas starszych deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się doświadczyć przemocy w szkole, to 12% uczniów klas 4-6 oraz 17% uczniów klas 7-8 przyznaje, że doświadcza w szkole przemocy fizycznej, a co 6% młodszych oraz 19% starszych - przemocy psychicznej. Uczniowie przyznają, że doświadczają przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w roku lub kilka razy w miesiącu. Niewielka część uczniów przyznaje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w tygodniu lub nawet codziennie.

2.3.5. Uzależnienia behawioralne

Większość uczniów spędza przed komputerem do trzech godzin dziennie (łącznie: SP 4-6 – 69%; SP 7-8 – 34%). 12% uczniów klas 4-6 oraz 17% uczniów klas 7-8 deklaruje, że spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin, a 4% młodszych oraz 8% starszych uczniów szkoły podstawowej nawet więcej niż 5 godzin dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu. Pozostałe 15% uczniów klas 4-6 i 42% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nie korzysta z komputera.

Uczniowie najczęściej wykorzystują komputer do grania w gry komputerowe (SP 4-6 – 50%; SP 7-8 – 38%). W następnej kolejności znajdują się portale społecznościowe (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 13%), zakupy (SP 4-6 – 12%; SP 7-8 – 13%), strony internetowe ze śmiesznymi obrazkami i filmami (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 8%) oraz forum lub czat, nauka i inne.

42% młodszych uczniów oraz 25% starszych uczniów szkoły podstawowej korzysta z telefonu od dwóch do trzech godzin dziennie. Część uczniów, szczególnie starszych spędza przed ekranem telefonu od czterech do pięciu (SP 4-6 - 23%; SP 7-8 - 33%), a nawet więcej

niż 5 godzin dziennie (SP 4-6 - 12%; SP 7-8 - 38%). 23% uczniów klas 4-6 oraz 4% uczniów klas 7-8 ogranicza używanie telefonu do maksymalnie jednej godziny dziennie.

Uczniowie najczęściej używają telefonu do aktywności na czatach i portalach społecznościowych (np. Facebook), aby móc być w kontakcie ze swoimi znajomymi (SP 4-6 - 42%; SP 7-8 - 29%), a także korzystając z aplikacji (SP 4-6 - 19%; SP 7-8 - 25%), słuchając muzyki (SP 4-6 - 15%; SP 7-8 - 13%) i oglądając śmieszne filmiki i obrazki (SP 4-6 - 12%; SP 7-8 - 13%).

Łącznie 92% uczniów klas 4-6 oraz 75% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 17%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie (SP 4-6 – 4%; SP 7-8 – 8%).

Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6 – 88%; SP 7-8 – 75%). Aczkolwiek, ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest duży, szczególnie wśród starszych uczniów (SP 4-6 – 12%; SP 7-8 – 25%).

Internetowe gry „na pieniądze” są wśród młodzieży gminie Trąbki Wielkie mniej popularne, niż gry na automatach. 96% młodszych i 92% starszych uczniów klas podstawowych nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki. Jednakże, 4% uczniów klas 4-6 oraz 8% uczniów klas 7-8 grało już w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker).

2.4. Lokalny rynek alkoholowy

Alkohol jest towarem legalnym, jednak wymagającym specjalnych regulacji prawno-administracyjnych i finansowych w związku z powodowaniem strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Alkohol jest szczególnym towarem rynkowym i nie podlega zasadom wolnego rynku. Polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje o charakterze reglamentacyjnym, co oznacza to, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Rada Gminy na poziomie lokalnym podejmuje uchwały w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży, określanie zasad usytuowania tych punktów oraz możliwość wprowadzenia ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży w gminie Trąbki Wielkie wynosi: o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – 40, o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa – 40, o zawartości powyżej 18% alkoholu – 40.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi: o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – 15, o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa – 15, o zawartości powyżej 18% alkoholu – 15.²

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w mieście są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie przeprowadzono wśród 20 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana stanowiła 15 kobiet i 5 mężczyzn. 19 respondentów to pracownicy punktów sprzedaży, a 1 - właściciel.

Badanie miało na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym, spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży oraz nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

---

² Źródło: Uchwała nr XXVIII/234/2021 Rady Gminy Trąbki Wielkie z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie ustalenia liczby zezwoleń sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Trąbki Wielkie.

W badaniu większość sprzedawców (70%) napojów alkoholowych wskazała, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie wiedzy i świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Większość badanych sprzedawców (70%) jest zdania, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczany ani kontrolowany. Jednakże prawie co trzeci badany uważa, że dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.

Wszyscy badani sprzedawcy są przeciwko spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży (100%), a także prowadzeniu pojazdów po spożyciu alkoholu (100%). Ponadto są zdania, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (100%), a 90% jest zdania, że alkohol nie powinien być sprzedawany osobom poniżej 18 roku życia.

Osoby niepełnoletnie regularnie podejmują próby zakupu napojów alkoholowych. Przypadki próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie zdarzają się kilka razy w miesiącu (55%) oraz kilka razy w roku (35%).

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być dość regularnym zjawiskiem. W opinii sprzedawców, takie sytuacje zdarzają się kilka razy w miesiącu (25%) lub kilka razy w roku (30%). Zdaniem 45% badanych takie sytuacje nigdy nie mają miejsca.

Większość sprzedawców (80%) nie doświadczyło w ciągu ostatnich 3 miesięcy sytuacji, w której konieczne było wezwanie policji z prośbą o interwencję w związku z nieprzyjemnym zajściem związanym ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Tylko część sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Trąbki Wielkie odpowiedzialnie podchodzi do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Jedyne 45% sprzedawców nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, co do której miała podejrzenie, że jest nieletnia. 35% przyznaje, że zdarzyło im się to kilka razy, a 20% nie jest pewnych czy taka sytuacja miała miejsce.

W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol zaledwie 35% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to kolejne 45% sprzedawców.

Większość badanych oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży raczej i bardzo dobrze (90%).

2.5. Działalność informacyjna, edukacyjna i profilaktyczna w społeczności lokalnej, w tym wśród dzieci i młodzieży

W ramach realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Trąbki Wielkie na rok 2021 w społeczności lokalnej, w tym wśród dzieci i młodzieży szkolnej prowadzone były szeroko rozumiane działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

W ramach Programu w roku 2021 zrealizowano działania edukacyjne oraz kampanie społeczne adresowane do dzieci, młodzieży, rodziców oraz innych grup docelowych na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia oraz upowszechniano informacje na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin. Wśród przeprowadzonych działań warto wymienić:

- prowadzenie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- przeprowadzenie w szkołach na terenie gminy ankiet na temat uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń, komputer, telewizja, telefon i inne substancje) oraz ograniczenia możliwości dostępu do napojów alkoholowych,
- funkcjonowanie 5 świetlic socjoterapeutycznych,
- organizację czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych (plastyczne, muzyczne, teatralne, sportowe, taneczne, konkursy, manualne, gry zręcznościowe),
- organizację wycieczek tematycznych oraz różnych form wypoczynku (zimowego, letniego, półkolonii letnich itp.),
- edukację skierowaną do rodzin, nauczycieli, pedagogów, młodzieży,
- udział w pogadankach, szkoleniach specjalistycznych, wyjazdach do placówek leczących uzależnienia (typu MROWISKO w Gdańsku) i inne formy proponowane przez specjalistów,

- przeprowadzenie konkursu plastycznego na temat narkotyków i innych uzależnień w dwóch etapach: I etap szkoły podstawowe i specjalne; II etap gminny,
- finansowanie wybranych spektakli teatralnych, seminariów, filmów dla szkół o tematyce narkomanii.
- zorganizowanie w klasach VII-VIII szkoleń z udziałem przedstawicieli policji na temat narkotyków, dopalaczy i innych substancji uzależniających.

2.6. Pomoc psychospołeczna, prawna, terapeutyczna, socjalna i ochrona przed zjawiskiem przemocy w rodzinie

2.6.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trąbkach Wielkich

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył pomoc materialną oraz prowadził pracę socjalną wobec rodzin z problemem alkoholowym. Osoby uzależnione kierowane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub grup wsparcia AA. Pracownicy socjalni współpracują również z ośrodkami terapii uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, z Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Policją oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi. Problemom alkoholowym często towarzyszy przemoc w rodzinie.

W 2021 roku kontynuował działalność Zespół Interdyscyplinarny, do którego zadań należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W szczególności zadania te polegają na: diagnozowaniu problemu przemocy, inicjowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianiu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy, inicjowaniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.6.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ważnym zadaniem, wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W skład Komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych;
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

2.6.3. Działalność Policji

Według danych otrzymanych z Komisariatu Policji w Trąbkach Wielkich, w 2021 roku zmalała liczba przeprowadzonych interwencji domowych (2019 r. - 12, 2020 r. - 18, 2021 r. - 13), w tym dotyczących przemocy w rodzinie (2019 r. - 8, 2020 r. - 10, 2021 r. - 8). Odnotowano 8 sprawców przemocy domowej, w tym 6 pod wpływem alkoholu. W 2020 roku wszczęto 14 procedur „Niebieskiej Karty” (o 4 więcej niż w roku poprzednim), w tym 10 przez funkcjonariuszy policji oraz 4 przez ośrodek pomocy społecznej. Ofiarami przemocy w rodzinie były kobiety oraz nieletni poniżej 18 roku życia, a sprawcami mężczyźni, także pod wpływem alkoholu.

Tabela 1. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową na terenie gminy Trąbki Wielkie w latach 2019-2021.

Rok	2019	2020	2021
Liczba interwencji domowych	12	16	13
Dotyczące przemocy w rodzinie	8	10	8
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	10	12	15
kobiety	8	10	14
mężczyźni	0	0	0
nieletni w przedziale 13 - 18 lat	2	2	1
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	10	14	8
kobiety	3	2	0
mężczyźni	7	12	8
nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	7	10	6

kobiety	0	0	0
mężczyźni	7	10	6
nieletni	0	0	0

Tabela 2. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2019-2020.

	2019	2020
Sporządzono ogółem, w tym przez następujące instytucje:	10	14
o Ośrodek Pomocy Społecznej	2	4
o Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0
o Placówki służby zdrowia	0	0
o Placówki szkolno-wychowawcze	0	0
o Policję	8	10

2.7. Instytucjonalne zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Na terenie gminy Trąbki Wielkie funkcjonuje szereg instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień w środowisku lokalnym. Wśród nich należy wymienić:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Komisariat Policji w Trąbkach Wielkich,
5. Sąd Rejonowy w Gdańsku,
6. Placówki oświatowe i kulturalne,
7. Świetlice socjoterapeutyczne,
8. Zakłady opieki zdrowotnej,
9. Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie gminy Trąbki Wielkie.

2.8. Wnioski z diagnozy

Po przeprowadzeniu diagnozy problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania w gminie Trąbki Wielkie wyodrębniono kilka obszarów, w których konieczne jest podjęcie

działań przez władze samorządowe. W działaniach na rzecz profilaktyki i przeciwdziałaniu uzależnieniom należy skupić się na:

1. Prowadzeniu systematycznego monitoringu skali zjawiska uzależnień w gminie oraz potrzeb w zakresie ich rozwiązywania.
2. Stałej międzyinstytucjonalnej współpracy w lokalnym środowisku.
3. Prowadzeniu działalności informacyjno-edukacyjnej w lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Prowadzeniu działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży, w tym realizacji programów profilaktycznych w szkołach i placówkach oświatowych (w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, nowoczesnych mediów, hazardu i przemocy).
5. Kontynuacji prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych oraz świetlicach opiekuńczo-wychowawczych celem zapewnienia dzieciom i młodzieży, szczególnie tym z rodzin dysfunkcyjnych, dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego ukierunkowanych na rozwój fizyczny i zdrowy styl życia,
6. Kontynuacji działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz psychospołecznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Prowadzeniu działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych, w tym przeprowadzaniu kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
8. Wspieraniu działalności instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Trąbki Wielkie na rok 2022

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów uzależnień w gminie Trąbki Wielkie oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie występowaniu zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trąbki Wielkie na rok 2022.

Program określa cel główny i cele szczegółowe, wyznacza kierunki działań, realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców miasta w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

3.1. Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trąbki Wielkie na rok 2022 skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży, a także ich rodziców, opiekunów i wychowawców,
- osób pijących w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osób uzależnionych,
- rodzin osób z problemem uzależnień i przemocy,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- mieszkańców gminy, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym mają styczność z problemem uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych,
- podmiotów działających na terenie gminy, których działalność mieści się w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- przedstawicieli władz lokalnych.

3.2. Cele i zadania

Głównym celem wyznaczonym w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trąbki Wielkie na rok 2022 jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Trąbki Wielkie.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem, w tym behawioralnym.

ZADANIA:

1. Prowadzenie działalności interwencyjno-edukacyjno-motywującej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
  - prowadzenie rozmów motywacyjno informacyjnych z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin,
  - kierowanie na badania do biegłych i pokrywania kosztów sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia,
  - sporządzanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego.
2. Udzielanie pomocy finansowej osobom uzależnionym i współuzależnionym poprzez zwrot kosztów dojazdu na terapię do ośrodków uzależnień.
3. Wspieranie grup samopomocowych.
4. Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Komisariat Policji w Trąbkach Wielkich,
4. Sąd Rejonowy w Gdańsku,
5. placówki leczenia odwykowego,
6. grupy samopomocowe,
7. terapeuci i inni specjaliści ds. uzależnień.

Wskaźniki:

1. Liczba posiedzeń GKRPA,
2. Liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno -informacyjnych,
3. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno - informacyjne,
4. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych sądowych,
5. Liczba wydanych opinii lekarskich,
6. Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia w zakładzie leczenia odwykowego,
7. Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, którym udzielono wsparcia finansowego oraz wysokość tego wsparcia,
8. Liczba grup samopomocowych,
9. Liczba i rodzaj programów i działań w ramach grup samopomocowych,
10. Liczba beneficjentów grup samopomocowych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz prawnej dla rodzin osób uzależnionych, w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

ZADANIA:

1. Zapewnienie ciągłości funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych na terenie gminy.
2. Wspieranie działań wobec rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie oraz objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, poprzez ścisłą współpracę Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych z przedstawicielami innych instytucji w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Aktywna współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym oraz dyrekcją szkół w zakresie zapewnienia opieki psychologicznej i pomocy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży z rodzin z dotkniętych problemem uzależnień i przemocą.
4. Organizowanie i dofinansowanie kolonii dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem uzależnień i przemocy,
5. Prowadzenie działalności informacyjnej wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie.

Realizatorzy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
4. Komisariat Policji w Trąbkach Wielkich,
5. Sąd Rejonowy w Gdańsku,
6. pedagodzy i psychologowie szkolni,
7. kierownicy świetlic socjoterapeutycznych,
8. terapeuci i inni specjaliści ds. uzależnień.

Wskaźniki:

1. Liczba funkcjonujących świetlic socjoterapeutycznych,
2. Liczba i rodzaj działań prowadzonych w świetlicach socjoterapeutycznych oraz liczba dzieci korzystających z tych działań,
3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”,
4. Liczba dzieci z rodzin z dotkniętych problemem uzależnień i przemocą objętych opieką psychologiczną i pomocą edukacyjną,
5. Liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w zorganizowanych wycieczkach,
6. Liczba i rodzaj działań informacyjnych podjętych wśród społeczności lokalnej.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w społeczności lokalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

ZADANIA:

1. Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym behawioralnych) i przeciwdziałania przemocy realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno- edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym m.in. programów rekomendowanych, pogadanek, prelekcji, warsztatów, spektakli oraz innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym.
2. Organizowanie i dofinansowanie aktywnych form wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży (kolonie, półkolonie, ferie) z elementami edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień.
3. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez: rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych i świetlicach socjoterapeutycznych (w tym dożywianie dzieci), realizację programów zajęć świetlicowo-edukacyjnych, rozwój oferty zajęć sportowych, wspieranie i realizację imprez sportowo-rekreacyjnych oraz doposażenie i poprawę funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej.
4. Prowadzenie i finansowanie w społeczności lokalnej działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych) i przemocy w rodzinie, dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez organizację m.in. akcji profilaktyczno-edukacyjnych, konkursów, festynów rodzinnych, koncertów, spektakli profilaktycznych, kampanii edukacyjnej w lokalnych mediach/prasie.
5. Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.

6. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
7. Współdziałanie w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych związanych z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Komisariat Policji w Trąbkach Wielkich,
3. szkoły i placówki oświatowe,
4. instytucje kultury,
5. kluby sportowe,
6. organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień.

Wskaźniki:

1. Liczba realizowanych programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych,
2. Liczba i rodzaj działań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczych,
3. Liczba uczniów biorących udział w programach/ zajęciach profilaktycznych,
4. Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanym wypoczynku,
5. Liczba i rodzaj zajęć pozalekcyjnych,
6. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne, w tym na zajęcia sportowe,
7. Liczba imprez sportowo- rekreacyjnych oraz liczba uczestników,
8. Liczba i rodzaj zakupionego sprzętu sportowo-rekreacyjnego,
9. Liczba i rodzaj działań informacyjno-edukacyjnych oraz liczba uczestników tych działań,
10. Liczba i rodzaj dystrybuowanych materiałów edukacyjnych i profilaktycznych,
11. Liczba i rodzaj działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz liczba odbiorców tych działań.
12. Liczba kampanii edukacyjnych, w których uczestniczyła gmina.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

ZADANIA:

1. Aktywna współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
2. Wspieranie organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wspieranie działalności ruchów samopomocowych działających na terenie gminy.
4. Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów specjalistycznych i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym z dziećmi i młodzieżą.
6. Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnych kierunków działań w obszarze uzależnień.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Komisarjat Policji w Trąbkach Wielkich,
4. organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące działania w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

1. Liczba organizacji pozarządowych przystępujących do otwartych konkursów ofert/ składających wnioski o dotację,
2. Liczba i rodzaj zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację tych zadań,
3. Liczba osób objętych ww. działaniami,
4. Liczba i rodzaj działań grup samopomocowych,
5. Liczba członków Komisji biorących udział w posiedzeniach,
6. Liczba i rodzaj form podnoszenia kwalifikacji oraz liczba uczestników,

7. Liczba zorganizowanych spotkań oraz liczba uczestników.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz aktów prawa miejscowego, dotyczących w szczególności zakazu sprzedawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklamy alkoholu.
3. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych, w tym występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych, skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków konkurencji i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Realizatorzy:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Komisariat Policji w Trąbkach Wielkich,

Wskaźniki:

1. Liczba wydanych postanowień Komisji dot. zaopiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
2. Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
3. Liczba i rodzaj interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi,
4. Liczba i rodzaj podjętych działań edukacyjnych wobec sprzedawców napojów alkoholowych.

3.3. Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach komisji, wynagrodzenie w wysokości 15 % minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 września 2021 roku w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 r. (Dz.U. 2021 poz. 1690).

Dla Przewodniczącego i Sekretarza Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie z tytułu pełnionej funkcji, w wysokości podwójnego wynagrodzenia określonego w akapicie powyżej.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpis złożony na liście obecności potwierdzony przez Przewodniczącego Komisji.

Członkom Komisji GKRPA przysługują diety oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia na zasadach obowiązujących – przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

3.4. Sposób realizacji i finansowanie

Koordynatorem Programu jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trąbkach Wielkich.

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trąbki Wielkie na rok 2022 w projekcie budżetu gminy przeznaczono kwotę ..... zł.

3.5. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trąbki Wielkie na rok 2022

podlega monitoringowi, za który odpowiedzialny jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trąbkach Wielkich.

Monitoring polegać będzie na corocznym, systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe dotyczące każdego założonego celu szczegółowego.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Jej zadaniem jest ocena czy działania założone w Programie przynoszą zamierzone efekty. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.